

1. Uvod

Akcija je vrednosni papir, odnosno isprava koja potvrđuje vlasništvo nad sredstvima koja su uložena kod emitenta. Akcija kao vrednosni papir simbolizuje vlasništvo, što nije slučaj kod obveznice koja izražava kreditni odnos. Ako ukupan kapital, uloženi kod emitenta akcionarskog preduzeća, posmatramo kao akcijski kapital onda se jedan njegov deo može posmatrati kao deonički kapital. Otuda u praksi i literaturi na jednom mestu susrećemo pojam akcija ili deonica.

Akcionarsko preduzeće emituje akcije da bi obezbedilo kontinuitet finansiranja, a istovremeno i da bi se izvršila distribucija vlasništva.

Budući vlasnici akcija moraju, prilikom izbora akcija, poznavati i pozitivne i negativne strane imaoaca akcija. U tome stručnu pomoć pružaju nezavisne kompanije i agencije koje se bave procenom vrednosti pojedinih akcija. Inače, prednosti koje akcije donose imaoocu, jeste veća stopa prinosa u odnosu na druge hartije od vrednosti, dok kao loša strana može da se istakne promenljivost stope prinosa i velike razlike u kretanju tržišne cene.

Akcije obezbeđuju imaocima određena prava, među kojima su najvažnija:

pravo na vlasništvo;

pravo na dividendu

pravo glasa u upravljanju i odlučivanju. Pri tome ovo pravo glasa može biti regularno i neregularno.

Regularno pravo glasa daje svaka akcija samo na jedan glas, dok neregularno pravo glasa omogućava manjini (u deoničarstvu) da ima multiplikovani broj glasova i da tako nametne svoj stav prilikom odlučivanja;

pravo na udeo u novoj emisiji akcija, putem prava preče kupovine;

pravo na udeo u imovini preduzeća u slučaju likvidacije ili stečaja.

pravo na prenos vlasništva.

Novom emisijom, odnosno prodajom akcija, akcionarsko društvo stiče kapital. To je trajni izvor sopstvenog kapitala. Ako se emitovane akcije prodaju iznad nominalne vrednosti, onda akcionarsko društvo stiče sopstveni kapital u visini nominalne vrednosti i premiju, takozvani emisijski ažio.

Sastavni deo akcije su:

plašt i

kuponski tabak

Plašt je najbitniji deo akcije, koji može biti odvojen ili zajedno sa kuponskim tabakom.

Kuponski tabak je drugi bitan deo akcije koji sadrži kupone za naplatu dividende. Kada se utroše kuponi na kuponskom tabaku, tada se izdaju novi tabaci. Kupon za naplatu dividende sadrži:

redni broj

broj akcije na osnovu koje se dividenda naplaćuje

godina u kojoj se dividenda isplaćuje

naziv izdavaoca

faksimil potpisa ovlašćenih lica.

U Sledećim poglavljima ćemo govoreći o akcionarstvu imati na umu dva bitna momenta:

Akcije predstavljaju hartiju od vrednosti koja odražava vlasničku poziciju u organizacijama koje nazivamo akcionarska društava (A.D.).

Akcije kao finansijski instrument predstavljaju jedan od načina prikupljanja kapitala za finansiranje poslovanja A.D. U tom smislu one su alternativna finansiranja putem emisije instrumenata duga.

1.1. Istorijat akcionarstva

Korene savremenog akcionarstva nalazimo u Engleskoj sredinom XVI i početkom XVII veka. Postoje zapisi po kojima je prva firma koja je koristila sistem javne emisije akcija radi prikupljanja kapitala bila kompanija londonskog trgovca Sebastijana Kaboa (Sebastian Cabot) "Muscovy Company" još daleke 1553. godine .

OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU.

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL:

maturskiradovi.net@gmail.com